І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь... — Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303. Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807, з Ню Йорку (212) 227-4125. УНСоюзу: (201) 451-2200, з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXI. Ч. 102. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 1-го ЧЕРВНЯ (JUNE) 1974 No. 102. VOL. LXXXI.

В ЕДМОНТОНІ ВІДБУВСЯ ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ

Едмонтон, Канада (М. Хом'як). — Перший український фестиваль у Канаді відбувся в суботу 25 травня ц. р. о год. 7.30 вечора, в „Ювілейній Авдиторії" заходами місцевого Відділу КУК. В ньому взяли участь 6 мішаних хорів і 4 танцювальні ансамблі. Приявних привітав інж. М. Бойко, голова Відділу КУК в Едмонтоні; фестиваль офіційно відкрив д-р С. Яр. Кальба, екзекутивний директор КУК з Вінніпегу; програму заповідав рецитатор Роман И. Осташевський, культурно-освітній референт Відділу КУК в Едмонтоні. Він теж подав коротку історію хорів і танцювальних ансамблів перед виступом кожного з них. Перший український фестиваль міг відбутись в Едмонтоні тільки завдяки грошовим допомогам: федерального уряду в Оттаві, його міністра багатокультурности Гайдаша та провінційного уряду Алберти, міністра культури, молоді і дозвілля Г. Шміда, якім офіційно склали промовці подяку. Між приявними, м. і., були були також Митрополит УПЦ Мстислав з ЗДА (до Едмонтону завітав відвідати сина інж. Ярка з його родиною) та Архиєпископ УГПЦ на Західню Канаду Владика Андрій з Едмонтону.

Першим з світських хорів виступив СУМКівський хор Едмонтону під орудою його постійного диригента Романа Солтикевича. Оснований весною 1966 р., здобув перше місце на музичних фестивалях 1967 р., виступає в радіопередачах і телебаченні, з нагоди свят державности і соборности та на громадських імпрезах, видав дві платівки, має 65 членів. Хор відспівав пісні: „Ой, по горах, по долинах" в обрібці О. Кошиця і „Серед села дичка" — муз. Є. Козака. Другим світським хором виступив „Дніпро" під орудою О. Богонося. Відомий і заслужений хор „Дніпро", зорганізований його постійним диригентом Р. Солтикевичем ще 1953 р., має багату історію. В 1961 р. здобув перше місце на фестивалі Алберти, виступає в радіопередачах і телебаченні та конвенціях (як ось в 1966 р. на з'їзді видавців і редакторів англо- і франкомовної преси в Джаспер), в 1971 р. репрезентував Алберту в Вінніпегу з нагоди сторіччя Манітоби, тепер приготовляється до виступу в Спокен, на „Експо 1974", в ЗСА, де співатиме денно, цілий тиждень у липні ц. р., співав в усіх місцевостях Алберти для української і чужомовної публіки, приймає участь у всіх національних святкуваннях, що їх організує Відділ КУК і прийматиме участь у фестивалі українського мистецтва в Вегревилі в серпні ц. р. Виступає у трьох своїх складах: мішаний, чоловічий і жіночий, видав уже декілька платівок. Хор „Дніпро" відспівав теж дві пісні: „Ой, по горах, по долинах" в обрібці О. Кошиця і „В гаю зеленесенькім" — муз. Ф. Колесси. Солістами виступали п-і: Л. Горняткевич і Л. Чумер та Л. Пастушенко і Ст. Грох.

З 4-ох церковних мішаних хорів виступив першим катедральний хор св. Юрія і

(Закінчення на стор. 4-ій)

Юрій Вірт одержав ще одне відзначення

Ню Йорк. Як свого часу вже інформовано, 22-літній стипендист Українського Народного Союзу і „Свободи" Юрій Вірт, який вже цього місяця кінчає свої студії журналістики на Ню Йоркському університеті, одержав три престижеві журналістичні нагороди: крайову нагороду фундації Вілліяма Рандольфа Герста за „блискучість в подаванні вісток", опісля перші нагороди Пресової Асоціяції Ню Джерзі за „вістки змісця" та „репортаж". До цих трьох нагород долучилася тепер ще четверта — університетська Нагорода Джойс Кілмер, одна з найвищих почестей, яку Ню Йоркський університет признає за успіх в журналістичних студіях. Цю нагороду вручено Юрієві Віртові під час окремої університетської церемонії в четвер, 30-го травня, в одній із заль університету та в приявності кількасот осіб, студентів, їх батьків і гостей, як і університетських властей.

Юрій Вірт

Після церемонії, Юрій Вірт та його мати Катерина (його батько Іван помер сім років тому) були гостями головного предсідника Йосипа Лисогора та його дружини пані Марії, разом з головним секретарем УНС Володимиром Соханом і його дружиною пані Ніллю, головним касиром мгр. Уляною Дячук і її чоловіком інж. Володимиром, ред. А. Драганом та ред. Ігорем Длябогою і ред. Іваном Овсієнком з „Ню Йорк Таймсу". Усі вони, крім І Овсієнка, були приявні на церемонії в університеті, під час якої декан журналістичного факультету проф. Стейн в приватній розмові заявив, що в його оцінці Юрій Вірт належить до найкращих студентів журналістики в тому університеті. Юрій Вірт кінчає свої студії в Ню Йоркському університеті вже в найближчий четвер, 6-го червня, академічним ступенем бакалавра.

Українські організації великого Ню Йорку відбудуть нараду

Ню Йорк. — Як інформує Комітет Об'єднаних Українсько-Американських Організацій Великого Ню Йорку, в середу, 5-го червня ц. р. відбудеться в приміщенні Українського Народного Дому кім. ч. 22 збори відпоручників українських організацій, що діють в системі КОУАО — Відділ УККА. Початок наради год. 6:30 вечора. Збори вислухають інформаційне звідомлення Управи КОУАО, обговорять справи: а) всенародної маніфестації, що має відбутися 22-го червня у Вашингтоні, та інші протестаційні акції на терені Ню Йорку, б) Інформаційного Центру в Ню Йорку, в) відзначення 60-річчя УСС та 30-річчя смерти Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького, г) Українського Народного Фонду й інші важливі справи. Конференція повинна також затвердити плян дальшої праці Екзекутиви Управи КОУАО.

Як відомо, Управа організує також автобус на Український Фестиваль, що відбудеться в неділю, 9-го червня ц. р. в Гарден Стейт Арт Центр в Ню Джерзі. Автобус відійде з-під УНДому о год. 9-й рано. Ціна квитка в обидві сторони 4 доляри.

Юридична Комісія перестерігає Президента

Вашингтон. — Юридична комісія Палати Репрезентантів у четвер, 30-го травня, передала президентові Ніксонові офіційний лист, в якому перестерігає, що його відмова підчинитися попереднім формальним викликам („сапінас") цієї Комісії, які вимагають передачі додаткових магнетофонних записів, документів тощо, може стати підставою на формальне його обвинувачення („імпічмент") Палатою Репрезентантів. Юридична комісія того самого дня проголосувала вислати Президентові ще один формальний виклик, того разу вимагаючи передачі ще додаткових 45 магнетофонних записів розмов президента Ніксона з його дорадниками. В офіційному листі, підписаному головою Комісії конгресменом Пітером Родіно, Комісія твердить, що згідно з Конституцією, Палата Репрезентантів, а не Президент ЗСА, має право рішати які з доказів і документів є доречні для слідства в справі можливостей формального обвинувачення Президента. Як відомо, президент Ніксон на початку цього місяця повідомив, що не плянує передати додаткових Вотергейтських магнетофонних записів ні Юридичній комісії, ні спеціяльному прокураторові Леонові Яворському, бо вважає, що вони вже одержали всі інформації, потрібні для їхніх слідств.

Того самого дня, в четвер, 30-го травня, адвокати Білого Дому закликали Найвищий Суд ЗСА не брати тепер під увагу клопотання прокуратора Яворського, який вимагає передачі 64 магнетофонних записів, а залишити цю справу наразі для Апеляційного Суду. Як відомо, 20-го травня суддя Джон Сіріка наказав президентові Ніксонові передати Яворському ці магнетофонні записи, але Білий Дім відмовився. Тоді Яворський, оминаючи Апеляційний Суд, звернувся прямо до Найвищого Суду, щоб видав рішення в цій справі. Адвокати президента Ніксона твердять, що відступ від нормальної апеляційної процедури доведе до „нерозсудливого поспіху" в дуже важливій справі.

Президент відмовиться передати інформації, які стосуються безпеки країни

Вашингтон. — Президент Ніксон відмовиться передати адвокатам Джона Ерліхмана та Чарлса Колсона, а також прокуратурі, вимагані документи, якщо вважатиме, що така передача може пошкодити безпеці країни. Адвокатам Білого Дому заявили, що Президент відмовиться передати ці документи навіть тоді, коли б ця відмова довела до того, що прокуратура була б змушена, через брак доказів, відкинути кримінальні обвинувачення проти цих двох колишніх дорадників Білого Дому. Ця заява Білого Дому була відповіддю на запит судді Гергарда Гесселя, який листовно питав президента Ніксона, чи він здає собі справу з можливих наслідків його відмови передати прокуратурі та адвокатам Ерліхмана та Колсона доречні інформації, зв'язані з вломом до канцелярії психіятра Філдінга, який лікував Даніела Еллсберга, викрадача так зв. „Пентагонських документів". Суддя Г. Гесселл у своїм листі твердив, що без цих доречних документів він буде змушений припинити судову справу над Ерліхманом і Колсоном, яким закидається причетність до цього влому до канцелярії д-ра Філдінга. Хоча президент Ніксон заявив, що відмовиться передати деякі документи, якщо вважатиме, що це може пошкодити безпеці країни, то в той самий час повідомив, що дає свою згоду на те, щоб Ерліхман і Колсон мали доступ до їхніх особистих документів, які тепер находяться в Білому Домі.

Випродано всі квитки на перший Український Фестиваль у Ню Джерзі

Голмдел, Н. Дж. — Діловий Комітет для підготови першого Українського Фестивалю в Гарден Стейт Артс Сентер інформує, що вже випродано всі 5,000 сидячих місць в амфітеатрі. Залишилося в останньому дні травня лише невелика кількість квитків у ціні по 2 дол., але й вони швидко розходяться. Фестиваль відбудеться у неділю 9-го червня ц. р. у величезному амфітеатрі. Доїзд Гарден Стейт парквеєм, виїзд ч. 116. Фестиваль розпочнеться о 10.30 ранку, коли виступатимуть: танцювальні молодечий ансамбль „Волошки" із Філядельфії, мист. керівник Зоя Граур-Корсунь, Український Танцюристи з Джерзі Сіті під керівництвом хореографа Олега Гензи, тріо „Троянда" — Марія Фесьо, Люба і Ліля Генсьор. Ранкового програмою Фестивалю проваджтиме Володимир Курило. Вранці відбудеться також показ історичної української ноші, власности 64-го Відділу СУА, — моделюватимуть пластунки і сумівки, та можна буде оглядати виставки-кіоски, підготовані СУА. По полудні на велетенській сцені відбудеться парада українських зірок — мистців першої величини та багатьох хорів оркестр і танцювальних груп.

На Фестивалі буде також відзначено 80-ліття створення УНСоюзу.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

ДОПОВІДЬ А. РАДИГІНА В БАЛТИМОРІ

Балтимор, Мд. — Заходами Організації Українського Визвольного Фронту, під патронатом Відділу УККА, в неділю, 2-го червня 1974 р., о год. 5-ій по пол. в залі Дому Української Молоді, 2301 Істерн евеню, відбудеться доповідь Анатолія Радигіна, жидівського поета, бувшого довголітнього в'язня московських тюрем і концтаборів, на тему: „Мої зустрічі з українськими в'язнями-героями".

ГАННА КОЛЕСНИК ВИСТУПИТЬ ЦІЄЇ НЕДІЛІ В ЙОНКЕРСІ

Відома оперна співачка мецо-сопрано Ганна Колесник виступить цієї неділі, 2-го червня ц. р., з власним концертом в Йонкерсі. Концерт, який відбудеться в Українському Народному Домі при 301 Палісейд евеню, розпічнеться о год. 7:30 вечора. Фортепіяновий супровід — Володимир Ратуший.

АГЕНЦІЯ КОВБАСНЮКА ЗМІНИЛА ПРИМІЩЕННЯ

Ню Йорк. — Відома українська Агенція Ковбаснюка з кінцем цього тижня переноситься із дотеперішнього приміщення при 10-ій вулиці до нових приміщень при 157 Друга евеня (між 9 і 10-ою вулицями)в Ню Йорку, де вже найближчого понеділка буде працювати. Телефон залишається той сам: (212) 254-8779.

Сирія та Ізраїль підписали договір про роз'єднання військ

Женева. — Згідно з угодою між урядами Ізраїля та Сирії, досягненої за посередництвом американського державного секретаря Генрі Кіссінджера, військові представники обох країн формально підписали тут 31-го травня договір про роз'єднання військ в районі Голянських висот і про повне припинення збройних акцій. Ізраїльську делегацію очолював ген. Герцль Шафір, а сирійську — ген. Аднайвіж Таяра. Присутніми на церемонії підписання договору були амбасадор ЗСА Елсворт Бункер, совітський амбасадор В. Вінградов та представники Єгипту. Договір передбачає, що з хвилини його підписання обидві сторони припиняють всякі збройні акції, а вже в суботу 1 червня має почалися обмін полоненими. Виведення ізраїльських військ з сирійської території має відбутися упродовж місяця і одночасно у тому ж часі обидві сторони мають відповідно зменшити свої збройні сили по обох боках демаркаційної лінії.

Тіто буде довічним головою югославської компартії

Београд. — Під кінець X з'їзду Ліги комуністів Югославії, що закінчився 30-го травня, довічним головою Ліги обрано маршала И. Тіта. Разом з ним до керівних органів югославської компартії переобрано всіх його дотеперішніх співробітників. З'їзд схвалив також резолюції, уточнюючи ролю компартії у житті країни. У своєму заключному слові маршал Тіто висловив вдоволення з'їздом щойно закінченим з'їздом, підкреслюючи, однак, що „за мало було самокритики" і що незадовільно насвітлено досягнення Югославії за минулі роки. У своєму виступі Тіто поновно підтвердив рішеність Югославії займати нейтральні позиції між двома бльоками у світі і якнайтісніше співпрацювати з т. зв. неприєднаними країнами.

У Бразилії „пропало" 5 політичних в'язнів

Ріо-де-Жанейро. — Політичні в'язні далі „пропадають" в Бразилії, не зважаючи на запевнення нового Уряду під проводом генерала Ернеста Гейселя, що покінчить із сваволею поліційних чинників. Цього тижня адвокати 5-ох політичних в'язнів вимагали, щоб Уряд поінформував їх де тепер перебувають їхні клієнти, але не одержали жадної відповіді. Клопотання родин арештованих також не принесли бажаних наслідків. Один із цих „в'язнів, Фаріандо Августо де Санта Круз Олівейра, державний службовець, був заарештований на одній із вулиць Ріо-де-Жанейро. Коли його родина почала розшукувати за ним, то виявилося, що поліційні чинники перевезли його вже до іншої в'язниці. Досі родині не пощастило його знайти, але знають, що він перебуває у 5-ох тюрмах. Подібні випадки трапляються часто. Хоча новий уряд Бразилії заявив, що не толеруватиме сваволі поліційних чинників, то наразі поліція ще має майже повну автономію. Часто трапляються схоплення „підозрілих людей" на вулиці, особи пропадають без вісти, а деякі, джерела твердять, що поліція застосовує тортури під час переслухування арештованих. Речник президента Гейселя твердить, що Уряд старається запобігти цим надужиттям поліційної влади.

Віктор Корж „одмежовується"

Київ. — Газета „Радянська Україна" з 25 травня передрукувала з газети „Зоря" (Дніпропетровське) заяву письменника Віктора Коржа „Навіки проклятими", у якій він осуджує свої „помилки" і заявляє про своє бажання „одмежуватись" від „українських буржуазних націоналістів", яким навіть присвятив спеціяльно скомпонований вірш, текст якого включений у цю його заяву. У своїй заяві В. Корж пише таке:

„Тривалий час ідеологічні крамарі націоналістичних центрів Заходу маніпулюють моїм ім'ям, звертаючись до мого виступу на з'їзді письменників України і заразховуючи мене мало не до своїх однодумців. Час від часу вони принагідно вичавлюють трутизну своїх підступних коментарів з тодішніх моїх незрілих суджень і деяких хибних висловів стосовно стану розвитку національної мови. Щиро шкодую, що дав тоді привід націоналістичним базікам товкти отруйну воду в трухлявій ступі антирадянської пропаганди. Гідність радянського громадянина і патріота велять мені раз назавжди одмежуватись від їх мертвотного болота і сказати відверто все, що думаю про них. Говорячи їм це, свідомо забуваю про світлу латинську мову, притаманну моїй рідній мові, бо розмовляти з ворогом можна лише мовою презирства і ненависти... Палю смолоскипом нещадності чорну совість запроданців, іншу полум'ям ненависти їх останнє збіговисько — так званий „Світовий Конгрес Вільних Українців".

Після цієї заяви у такому ж тоні написаний є і його вірш про „виродків", „петлюрівську жовч", „катівські душі" і т. д. і т. п.

Віктор Корж, член Спілки письменників України. Народжений в 1938 р. на Кіровоградщині. Закінчив Дніпропетровський університет, працював редактором дніпропетровського обласного видавництва „Промінь". На з'їзді письменників України нападився критично висловитися про русифікаційну політику совєтського режиму і тепер КГБ, очевидно, заставило його „покаятися".

Трагічно загинула дружина композитора В. Балтаровича

Ню Йорк. — Із Пряшева, ЧССР, надійшов до Америки приватний лист, датований 9 квітня ц.р. в якому, між іншими, сказано:

„Ви напевно вже знаєте про трагічну смерть Галі, яка наприкінці минулого року в стані психічної депресії накладала на себе руку — отруїлась газом. Після смерти чоловіка, до якого вона була аж надто прив'язана, вона вже не могла спам'ятатись. У неї був немалий музичний архів Володимира, який мені вдалося зберегти, разом з його іншою рукописною спадщиною та особистими документами з фотографіями. „Володимир був гідний уваги композитор, який залишив помітний слід в історії чесько-українських музичних взаємин. В його музичному доробку представлені твори найрізноманітніших жанрів, від обробок народних пісень до партитури складних композицій, оперет та мюзиклів".

ЗВЕРНЕННЯ ПОЛІТИЧНИХ В'ЯЗНІВ ПРИБАЛТИКИ, УКРАЇНИ І КАВКАЗУ ДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ СССР

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — Сімнадцять політичних в'язнів з Прибалтики, України і Кавказу, що перебувають в концентраційних таборах Мордовії, недавно звернулися окремим письмом до Ради Національностей Верховної Ради СССР (копія для ОН), в якому запротестували проти політики КПСС у відношенні до неросійських народів та висунули ряд практичних заходів для припинення неросійських республікам прав, що їх їм тепер теоретично гарантує Конституція СССР. Звернення, що має п'ять сторінок машинопису поширюється в СССР і останньо продісталося за кордон. Звернення підписали ув'язнені в Мордовських таборах чотири громадяни Прибалтики, чотири з Кавказу і дев'ять українців, а саме: Левко Лук'яненко, Володимир Безуглий, Анатолій Корнійчук, Володимир Глива, Іван Ільчук, Дмитро Пилипяк, Іван Покровський, Олексій Степанюк та Андрій Турик.

У зверненні м. ін. читаємо: „Конституція СССР підтверджує суверенність національних союзних республік і передбачає ряд основних положень, що гарантують цю суверенність. За конституційними нормами верховна влада і влада на місцях в цілості і неподільно належить радам депутатів трудящих... На ділі однак суверенну владі, всупереч конституції, стала КПСС... Структура КПСС, яка узаконює строге підпорядкування комуністичних клітин союзних республік Центрові (а вони у свою чергу, на місцях, привласнюють собі владу виборних органів), зводять нанівець державний суверенітет тих республік. Що більше, тому, що КПСС і її ЦК — це по суті органи комуністів Російської СФСР і рівночасно вища інстанція для ЦК компартій союзних республік, ці ЦК практично знаходяться на рівні обкомів РСФСР...

„В галузі міжнаціональних взаємин, політика комуністів спрямована на приспішення злиття неросійських націй з росіянами... Приспішене економічне освоювання окраїнних національних районів ведеться шляхом спрямування туди інтернаціональної робочої сили. А ті люди, змушені вибирати між неросійськими мовами і мовою російською, вибирають російську, бо ж уся промисловість і її керівні кадри наскрізь зрусифіковані. Таким чином такі робітники збільшують російськомовну частину населення національної республіки і стають додатковими чинниками русифікації...

„Державна система освіти служить засобом для того щоб через неї нав'язувати підростаючому поколінню величання Росії і усього російського... А народно-визвольну боротьбу неросійських народів проти російської імперії або зовсім замовчують, або представляють як реакційний і консервативний рух. У той же час будь-який рух за національне самови-

(Закінчення на стор. 2-ій)

Містифікація з „арештом" Тараса Мигаля

Київ. — „Вісті з України" ч. 20, травень 1974, опублікували „Відкритий лист" Тараса Мигаля, відомого автора погромницьких памфлетів, спрямованих проти українського визвольного підпілля та української еміграції. Цей „відкритий лист" можна б і не згадувати, коли б в ньому Т. Мигаль не писав про свій „арешт", чи точніше про вістки на Заході, мовляв, його арештовано і що за ним тепер вставляється Ліга прав людини та Амнесті Інтернешенел. У листі він намагається скомпромітувати ці установи, які фактично займаються долею безправно арештованих в СССР і в інших державах та виступають в їх обороні на міжнародному форумі. Т. Мигаль пише, що ці організації пляново шукають в'язнів „серед радянських письменників" і вигадують історії, подібні до цієї з його нібито арештуванням. Він закликає керівників цих організацій „по справжньому поглянути на той стан речей, який є у нашій країні, на моїй батьківщині".

Поза всяким сумнівом, „відкритий лист" Т. Мигаля є досить дивною і незугарною реакцією на заходи українських і неукраїнських чинників в обороні ув'язнених українських письменників, науковців та інших діячів, які виступили в обороні прав свого народу. Одночасно, цей „відкритий лист" як і недавнє „вияснення" совєтської амбасади в Оттаві і в справі Валентина Мороза засвідчують, що добре зорганізована оборонна акція за кордонами України на Заході має своє позитивне значення. Не приходиться окремо доказувати того, що ніде на Заході ніхто не виступав в обороні „арештованого" Тараса Мигаля і ніяких листів від організацій, про які він пише, він не одержував.

Письменники індоктринізують молодь

Київ. — Газета „Культура і життя" з 26 травня опублікувала інформацію з Белза, міста на Сокальщині, Львівської області, де побували з „відрядженням" поети і письменники Львова — Ростислав Братунь, Петро Інгульський, Тарас Мигаль, Микола Романченко і Микола Петренко. Львівські гості взяли участь у т. зв. читацькій конференції на тему збірки відомих пашквільних памфлетів, спрямованих проти українського визвольного підпілля, — „Тавровані зрадою". У дописі про цю „читацьку конференцію" пишеться, що вона була зорганізована для відзначення річниці суду в Белзі над „бандерівськими посіпаками". На запит, про те, чи варто і тепер після десяти років згадувати, Р. Братунь заявив: „Варто. І, зокрема, тому, що на зарубіжні ряхи смітникових націоналістичних охвістя намагаються чи не в ранг героїв возвести катів українського народу.

Про це треба говорити і тому, що для нових і нових поколінь події не так давних часів є історією. Тож хай ця історія промовляє до їх чистих сердець словами правди".

Як видно з допису, на „читацьку конференцію" зібрано в першу чергу молодь і учнів середньої школи та інших учбових закладів, яким „гості Белза — львівські письменники — говорили про ролю літератури у вихованні підростаючого покоління, поділилися плянами на найближчий час, прочитали свої твори, що розвінчують українській буржуазний націоналізм". Представник видавництва „Дніпро" О. З. Кагарлицька „наголосила, що видавництво і надалі продовжуватиме друкувати книги, спрямовані проти ідеології буржуазного націоналізму".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

У Зелені Свята

Пребагаті, прекрасні і незрівняні та як же багатомовні традиції українського народу, як церковно-релігійні, так і національні. Це зокрема проявляється під час таких рокових свят, як Новий Рік, Різдво і Великдень та, далеко не в останній мірі Зелені Свята, які припадають цієї неділі. Для пригадки — наведемо дещо про це свято з Енциклопедії Українознавства:

Зелені Свята — перше за чергою літнє свято — належить до найпопулярніших та виявляється насамперед замаюванням, кімнат, вікон і образів „маєм" або „клечанням", що відбувається напередодні свята або вдосвіта... На перший день Зелених Свят дівчата роблять „складку", спільний обід на вільному місці, в саду або в полі, куди запрошують парубків, забавляються з ними, а опісля в'ють для себе „клечальні" вінки, які розплітають на перший день Петрівки і пускають на воду... Із Зеленими Святами пов'язані віддавна поминальні обряди і їх традицію виконують по всій Україні...

До цих загальних зеленосвяточних обрядів між двома світовими війнами в Західній Україні долучено патріотичний звичай поминати також визначних осіб і героїв, що впали за волю України. Відправи над стрілецькими могилами та над могилами поляглих революціонерів у Львові та в інших західньоукраїнських містах були часто патріотичними здвигами молоді, що пов'язували героїчне минуле із завзяттям змагатись за краще майбутнє.

Можна собі уявити, як виглядають Зелені Свята та пов'язані з ними прекрасні наші церковні і національні обряди в Україні сьогодні. Їх не буде, щонайменше не проявляться вони назовні. Жорстокий окупант про це подбає. Але можна мати певність, що наш нарід у своїй душі і думці згадуватиме в ці свята минуле та леліятиме думку, коли він зможе ці свої чудові традиції практикувати і виявляти на волі і, зокрема ж згадає тих, які життя своє віддали, щоб цю волю для нього здобути.

Згадаймо ж їх і ми!

Довгождане перемир'я

Узгіднення умов перемир'я та роз'єднання військ між Ізраїлем та Сирією належить до подій винняткового значення, враховуючи незвичайно вороже відношення між цими двома країнами від того часу, коли заіснувала незалежна ізраїльська держава. Більше того, Сирія завжди вважалася речником тих сил серед арабського світу, які виразно ставити собі за мету безумовну ліквідацію Ізраїля і встановлення арабської політичної контролі над територією, яка знайшлася в кордонах ізраїльської держави.

Перемир'я між Ізраїлем і Сирією не означає ще, очевидно, кінця арабсько - ізраїльського конфлікту, але все таки воно є своєрідним передвісником сподіваного повного замирення на Близькому Сході. Цим перемир'ям відкрито шлях до чергової фази у мирній арабсько - ізраїльській конференції в Женеві, яка, як цього надіється зокрема американський уряд, приведе таки до остаточного встановлення тривалого миру між арабськими державами та Ізраїлем на базі взаємного визнання права на державне існування.

Арабсько - ізраїльський конфлікт з уваги на стратегічну важливість району Близького Сходу, а також з уваги на нафтові ресурси цього обширу, без яких на сучасному етапі не може успішно розвиватися економіка західніх індустріяльних країн, набрав загальносвітового значення. Це знайшло свій вислів у безпосередньому заанґажуванні у справах Близького Сходу обох надпотуг — ЗСА та СССР, уряди яких дійшли до висновку, що їхній обопільний інтерес вимагає миру між Ізраїлем та арабськими країнами. Активність державного секретаря ЗСА Генрі Кіссінджера, який аж 32 дні провів на Близькому Сході, посередничаючи між Сирією та Ізраїлем, і активність совєтського міністра закордонних справ А. Ґромика, який у тому ж часі двічі їздив до Дамаску, — незвичайно яскраво продемонстрували характер куліс арабсько - ізраїльських відносин, а сирійсько - ізраїльських переговорів в першу чергу.

Дійсність на Близькому Сході склалась така, що фактично цей важливий район став своєрідною американсько-совєтською кондомінією, що, безперечно, заважить на дальшому розвитку подій на цьому обширі, а також на силових позиціях обох надпотуг на Середземному морі і в районі Близького та Середнього Сходу.

І. Вовчук

ТВОРЧІСТЬ ПІД КАРАУЛОМ

(2)

Нині від письменників, мистців всевладна партія вимагає творити міт про героїзм праці в соціялістичному змаганні. На виробничих нарадах письменників, про які звітує „Л. У.", „інженерів людських душ" начиняють партійними к р и т еріями, вглумачуючи, як і що вони мають робити, щоб не збиватись з партійної дороги брежнєвського ленінізму. Видно, що останні драконівські розправи над українськими силами, об'єднаними національною ідеєю — націоналізмом, не принесли сподіваних наслідків уніфікаторам національного життя в імперському комплексі. Письменники, як ствердив доповідач, заглиблюючись в переживання і враження, під впливом національного клімату „не помічають нового прогресивного, що прийшло в життя українського міста і села". А про те нове безугаву бубнять партійні барабани і кричить преса.

Ще гірше з поетичною творчістю. Замість показувати „героїчні звершення радянського народу", поети ідеалізують минуле, і то не так собі, а „вперто обходять сучасні теми, надаючи переваги ідеалізації патріярхального, давно віджилого устрою життя". „Л. У." не конкретизує, які „патріярхальні устрої" ідеалізуються, та це й не є сутнім. Важно те, що ідеалізація минулого, як спосіб заперечення сучасної дійсности, дуже непокоїть окупаційну владу в Україні і вона посилює тиск на прояви вільної думки індивідумів, творчі вияви яких посилюють національний спротив і боротьбу. Але думки не зупиниш і не піймаєш, вона непомітно для сторожі імперської стає рушійною силою національно - суспільного розвитку в Україні. М. Шамота на сторінках „Л. У." дивується, що молодь захоплюється творчістю В. Симоненка. Ім'я замученого поета стало поетичною совістю молодших. А студент філологічного факультету каже: „Я забуваю про все, коли перечитую збірку його творів. Мені здається, що я читаю вірші Шевченка, Франка, Лесі Українки".

Вказавши на „неправильне розставлення класових акцентів" у творчості деяких письменників, Ю. Збанацький заявив, що такими недоліками „грішать Є. Гуцало та Г. Тютюнник". Вся творчість Є. Гуцала пройнята глибокою людяністю, шляхетним гуманізмом. Герої його творів, написаних в останні роки, взяли від своїх дідів, батьків усе краще, що виробилося протягом довгого історичного життя нації в боротьбі і праці. Може на ці „грішні недоліки" і вказувалось на київській виробничій нараді літературного цеху. Головний герой повісти Є. Гуцала „Передчуття Радости" — Антін Урсол глибоко людяний, але його людяність не заслонює розуміння шкоди і лиха, що завдають його народові відступники і зрадники. Принциповий і стійкий у своїх висновках про людей, він прагне своїм власним розумом і серцем збагнути складність життя, пізнати неправду взагалі, а свого народу зокрема: „Я повинен перейнятись думкою, переконанням, що ворог мого народу — це й мій особистий ворог, що р і з н і запроданці — мої кровні кривдники, і я не маю права бути байдужим до них. Бо що тоді я, коли не задумуюсь над усим тим? Тоді я не тільки сторонній спостерігач, а наче співучасник у їхніх злочинах, бо пасивний".

Один епізод з життя українського сьогодення в повісті. Антін Урсол вирішив, щоб ознайомитись з життям, об'їхати на ровері приміські села. В одному селі він натрапив на похорони. Ховали якогось розбишаку. Він всім надокучив, як розповіла Антонові бабуся, „хтось його зарубав сокирою посеред ночі". Вбивці ніхто не шкодує, говорила вона, бо „туди йому й дорога (небіжчикові), царство йому небесне (людині — І. В.)". Люди задоволені, що позбулися розбишаки, проте ідучи за труною, плачуть. І бабуся, яка розповідала Антонові про небіжчика, теж плакала, говорячи: „Хоч кожне йому такого кінця зичило, а шкода, шкода... Людини завжди жалко". Антін приходить до висновку, що „мабуть старенька має слушність, кажучи: людини завжди жалко".

∴

У письменника чується біль за тим, що людина сама себе втратила, відчужившись від законів совісти, чести, людяности і відповідальности за свої вчинки. Національний ш л я хетний гуманізм, з його глибокою моральністю — Людина з великої літери, став за етичні підвалини тих, що формують національно - політичне становлення в Україні. Сила його в любові до свого народу і людини. В любові і з любови до Батьківщини складались леґенди, пісні, творилась національна культура. В творенні історії народу шляхетні люди мудро єднали минуле з майбутнім через сучасність.

Національний гуманізм є запереченням філософії ненависти, що базується на клясовій боротьбі, яку большевизм вважає рушійною силою поступу людського. Ненависть несполучима з справжньою творчістю людського духа національного, на ній ніхто не збудував нічого тривкого. В. Ленін, обґрунтовуючи на ненависті к л я с о в у боротьбу проголосив метою її „очистку землі російської від всяких шкідливих комах"! Хто тільки не попадав під окреслення „шкідливих комах"! Розглядаючись за досконалішими способами „очистки", Володимир Ілліч пропонував проголосити змагання між комунами й общинами за кращі способи „очистки".

Вся большевицька механіка „очищення", придумана Леніним, удосконалена Сталіним, підсмарована за брежнєвського владування, скерована на те, щоб убити в людині особистість. Едуард Кузнєцов в своїй книзі „Денники" пише: „Коли тебе поставили в списки противників режиму, то не для того, щоб виправити, а щоб убити в тобі особистість, властиво це й є виправлення в їхньому розумінні". Ненависть родить насильство, а воно, швидко старіючи, щоб зберегти бодай видимість пристойности, породжує універсальну брехню, якою прикривається і „виправдується" насильство, на якому тримається брехня.

Є. Сверстюк ненависті протиставить л ю д я ність, шляхетний гуманізм, як великі істини. „Не можна будувати життя на підозрах та недовір'ї, не можна жити на догмах ненависти. Живе в людині щось вище за це — потреба єдности, підтримки і братерства" („Собор у риштованні", ст. 30). В любові автор бачить „екстракт духової сили", придбаної найсильнішими й найшляхетнішими, які, не шкодуючи життя, творили історію. „А ненависть — що ж, це сила слабких, з неї випливає помста і кара, але ніколи з неї не повіє свіжим, здоровим вітром творчости" (ст. 76).

∴

До згадуваних раніше гріхів у творчості письменників на зборах київських письменників було додано ще один гріх і то не абиякий. Письменникам „бракує вміння правильно, з партійних позицій висвітлювати і нашу історію, і сьогоднішній день", і в цьому, як підкреслив Ю. Збанацький, багато нагрішив Б. Харчук. Повість Б. Харчука: „Два дні", що була надрукована в журналі „Дніпро" у ч. 8, 1972 р., і в „Літературній Україні" з 18 грудня 1973 р. названо „антиісторичними в п равами", які вказують на „свідоме бажання погратися в „іграшки", привезені з чергового закордонного вояжу і не помічені пильними митниками".

(Продовження буде)

Леся Лисак

ПОШАНА ПОЛЯГЛИМ

Цим разом, завжди погідне, обличчя доброї знайомої Джейн захмарилось смутком. Коли я спитала про причину, Джейн зідхнула: — Я не песиміст, та на жаль, ми тепер під деякими оглядами на недобрій дорозі.

Між різними лихами закралася ще й хвороба захланности, яка нехтує тим, що було в пошані. — Тому, що мені не було ясно, що саме вона має на думці, Джейн пояснила: — Як знаєте, я працюю у крамниці. Ця підміська крамниця відкрита щоденно двадцять годин. Це дає покупцям аж надто багато часу, щоб протягом шести днів полагодити справунки. І, очевидно, корпорації, яка є власниками крамниці, придбати доволі зисків. Проте, їм цього ще замало. Керовані захланністю, вирішили відкривати крамницю і в святочні дні!

— Захланність — це гостре слово, Джейн!

— Але правдиве! Як інакше пояснити факт, що вже другий рік підміські крамниці, в тому числі й наша, торгують у день державного свята „Меморіял Дей"? А це ж день, присвячений пам'яті поляглих вояків. Тих, що в ім'я волі боролися на різних фронтах. Чи годиться робити з цього дня торговий день?

— Думаю, що ні, Джейн. Усе повинно мати своє місце і час. Бодай раз у рік належало б відірватися від буденних справ і віддати пошану тим, яким завдячуємо привілей жити у вільній країні.

— І власне про цю пошану захланні люди забувають! — И гірко всміхнулася Джейн. — Коли минулого року в місцевих газетах появилися оголошення про відкриття крамниць у день поминок, дехто обурився. Але не численно й не голосно. Одні махнули рукою — „що це мене обходить", інші зацікавилися „барґенами", які крамниці обіцювали на цей день. Ще інші пішли до крамниць, нудьгуючи, щоб скоротити скучний час.

— Виходить, що вина не тільки з боку крамниць, Джейн.

— Не перечу — хитнула головою Джейн. — Люди наших часів стали страшенно зматеріялізованими. Їхнє думання так просякнуло комерційними реклямами, що на духове життя вже й не залишилося місця. Побоюся, що коли б крамниці були відкриті навіть у Різдвяний чи Великодній день, то й цих свят дехто не пошанував би! А це вже підкопує мораль народу.

— Чому ви так думаєте, Джейн?

— Людська маса мусить мати добрий приклад і він повинен іти згори від тих, які рішають про порядок. Не забувайте, що лихий приклад поширюється шалено скоро. — Вона задумалася. — Минулими роками я відвідувала в цей святочний день гріб мого чоловіка, який передчасно помер з одержаних у Другій світовій війні ран. Це був для мене дуже болючий удар. Мені довелось самій виховувати наших, тоді ще малолітніх дітей. Я брала їх із собою на цвинтар туди, де було чимало могилок комбатантів, ветеранів нашої армії. На кожній з них красувався невеличкий американський прапорець. — „Це країна віддає їм салют за найбільшу жертву" — казала я дітям. — „Будьте горді, що ваш батько був чесним вояком - громадянином" — додавала я крізь сльози. Ми заквітчували могилу квітами, а відтак вмаршовував на цвинтар відділ ветеранів, колишніх товаришів по зброї мого Майка. Вони приходили з прапорами і невеликою оркестрою. Із ними приходив теж колишній капелян. Він молився за спокій їхніх душ, а відтак у короткій промові запевнював нас, що жертва поляглих не пішла надаремно. Їм бо завдячуємо те, що зоряний прапор означає для нас і силу, і волю... у грудях давило зворушення, смуток спливав сльозами, проте це не було почуття кволости. Я розуміла, що добро країни не приходить без посвяти. А що цю посвяту понесла найдорожча мені людина — так вже судилося. Та ж поруч мене було чимало людей, матерів і дружин, які переживали це саме, що я...

Тоді у ясність травневого дня вривалися звуки ветеранської оркестри. Це Майкові товариші грали йому, і тим, що відійшли. Тоді раптом зринав перед моїми очима образ Майка — молодого, бадьорого, повного життя. Пригадувалися листи, які писав до мене з фронтів. „Не журися, Джейн, усе буде добре, вкоротці повернуся додому"... Мені видавалося, що він знову при мені. — Хвилину мовчала. — А минулого і цього року, я мусіла в в той час працювати. Пішла на цвинтар щойно під вечір, коли всі вже розійшлися, і почувалася така самотня, така опущена, призабута. Та, даруйте! — раптом перервала розповідь — я не повинна засмучувати інших особистими справами!

— Ні, Джейн, це не тільки ваша справа. Такі як я, що прибули до Америки, теж вшановували колись на рідній землі пам'ять наших борців за волю. Теж у весняний час, у дні, які звалися Зеленими Святами. Але тепер у нашій батьківщині панує совєтський терор, який намагається затерти пам'ять про тих, які віддали життя у боротьбі за визволення України. Їхні могили зрівняні зі землею, і ніхто не покладе квітів, не прийде з прапорами, з оркестрою. Хіба тільки нишком помоляться за ї х н і д у ш і ті, що не забули. П о м о л я т ь с я, щоб жертва їхньої крови і життя не пішла намарне. Щоб на місце впалих постали нові борці за визволення, і щоб справедливий Господь допоміг їм у слушній боротьбі. Щоб гноблений нарід здобув найбільшу цінність — здавен очікувану волю.

— Так — сказала, задумавшись Джейн — для тих, що у неволі — свобода найбільший скарб. Чи ж не годиться шанувати її, тим, що її мають?

З НАШИХ БУДНІВ

СУСІДКИ

Ви можете мешкати в далекому Воффало ги в ближгому Джерзі Ситі, а все ж таки бути моїм близьким сусідом, а радше сусідкою, на 2-ій сторінці „Свободи", як це трапилось авторові цих рядків у 90-му гислі нашого щоденника, в котрому його „колюмна" появилася у приємному жіногому отогенні: праворуг зайняла позицію пані Іванка Савицька, з її дотепним фейлетончиком „З мого вікна", ліворуг і герез дві шпальти, дорога подруга пера, Леся Лисак, з елеґійним есеєм „Материнське Серце".

„Взяли тебе жінки в клямри", — звернув увагу один з редакційних колеґ. Прошу дуже! Не протестую проти такого файного товариства. Я навіть не гую жалю до пані Іванки Савицької за те, що делікатно виштовхнула мене з „моєї" шпальти на сусідню. Ми ж з пані Іванкою майже земляки — з рідного табору „Орлик" у Берхтеоґадені, до того ще й разом святкуємо іменини — на Івана Купала. Поза тим я підписуюсь під її передконвенційними резолюціями, надрукованими в згаданому, 90-му гислі „Свободи"; принаймні під двома важливішими параграфами.

5/ Щоб у підвалі „Української Будівлі" примістити горіюгий котел і запроторити до нього всіх друкарських гортиків. Голосую „за!" — з одним застереженням: щоб у піку сок Юрія озброїти не тільки головного редактора, але й треба дати в руки гострі списи і тим з колеґ - редакторів, які роблять коректу.

8/ „Вженити, під живий Біз, Тарзана!" Браво! Добре йому так, отому джунґляному плейбоєві! Задовго він гуляв і скакав собі з пальми на пальму та по 4-ій сторінці щоденника-ювілята. Тепер нам обом з колеґою Понеділком трохи легше стане, бо досі, переважно, нас обох женили, а вже д-р Микола Ценко, з подружнього бюра „Мети", просто не дає нам проходу, як тільки навідаємось до Філядельфії! Сподіваємось, що колеґа Тарзан обійдеться б е з допомоги „Мети", той дійде до мети швидко й самотужки, як тільки з'явиться у своїх „шеймках", ги то в Джерзі Ситі, ги на Союзівці.

В цьому місці хогемо ще привітати дорогу сусідку, Іванку Савицьку, з появою її нової книжки „З пташиного лету" у заслуженому В-ві „Червона Калина". Честь і слава нашим Усусусам за те, що обернулись фронтом до жінки і відзнагили славне своє 60-ріггя виданням книжки першої української письменниці-героїні, яка відважилась та й замешкала у „Вірлиному Гнізді"!

І К Е Р

СПІЛЬНИЙ КОМУНІКАТ СЬОМОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СВІТОВОЇ ПРОТИКОМУНІСТИЧНОЇ ЛІҐИ

(2)

Єдина політика визволення націй поневолених російським імперіялізмом і комунізмом гарантуватиме справедливий і тривалий мир у світі. З тієї причини Сьома конференція СПКЛ висловлює свою солідарність і непохитну піддержку визвольній боротьбі України, Мадярщини, Литви, Болгарії, Естонії, Грузії, Туркестану, Білорусії, Азербайджану, Вірменії, Латвії, Північного Кавказу, Чехії, Румунії, Словакії, Хорватії, Польщі, Албанії, Куби й інших уярмлених націй в боротьбі за їхню національну самостійність і людські права, злуку на волі Німеччини, В'єтнаму і Кореї і визволення китайського материка від комунізму.

Сьома конференція СПКЛ рішучо засуджує і протестує проти масових ув'язнень і жорстоких засудів культурних діячів і борців за національну незалежність і людські права в країнах поневолених в СССР і сателітних державах, зокрема в Україні, проти русифікації і варварського інтернування політичних в'язнів в психіятричних клініках (напр. поетів З. Красівського, О. Терелі, ген. Г. Григоренка) і тюрмах та концентраційних т а б о р а х найгострішого режиму (наприклад Валентина Мороза, Юрія Шухевича, Святослава Караванського, Ірину Сеник, Ірину Калинець, Надію Шумук), домагається поставлення цієї справи на порядку нарад Генеральної Асамблеї ООН і закликає патріотичні, гуманітарні і релігійні кола цілого світу повести масові акції щодо ліквідації концентраційних таборів і звільнення політичних і релігійних в'язнів, число яких перевищує два мільйони лише в концентраційних таборах Совєтського Союзу.

Конференція СПКЛ відмічує той факт, що саме совєтські провідники домагалися европейської конференції безпеки. Проте, це власне вони є ті, що своєю нелеґальною та неморальною окупацією колись вільних націй становлять загрозу стабільності та справжньому мирові в Европі. Прийшов час покликати Росію на світовий суд за злочини колоніялізму, за які вона не лише обвинувачувала інших більше як пів сторіччя, але яка є майже єдиним його прикладом сьогодні. Російські подвійні мірки толеровано цілком за довго а навіть оправдувано на міжнародних форумах.

Після яких 30 років, нарешті Кремль ратифікував Декларацію Людських Прав ООН, щоб використовувати її для гноблення нескорених, які все більше домагаються своїх конституційних прав. В СССР помітний цілковитий занепад навіть тих людських прав, що є імовірно охоронювані совєтською конституцією, і росіяни застосовують Хартію ООН для придавлення всякої опозиції їхній диктатурі, яку-то опозицію вони окреслюють як „загрозу державній безпеці". Тому жадної економічної допомоги не повинно даватися будь-якій державі, яка систематично нищить людські права.

3. Наслідки комуністичної агресії ніколи не вільно сприймати як завершені акти. Цього роду агресивні дії продовжуються без перерви в районах Південно-східньої Азії, Близького Сходу, Латинської Америки, Европи й Африки. Вільні нації повинні відкинути бажання бачити все таким, як воно не є, щодо переговорів і детанти з комуністами. Також треба відкинути невтралізм, ізоляціонізм і політику, що не оснoвана на спільному фронті. Ще треба відкинути тайну дипломатію і силову політику, що протирічить міжнародній моральності і жертвує правами й інтересами малих націй. Треба вважати за шкідливу так звану політику балансу сил між великими потугами, що її китайські комуністи вживають, на приклад, в їх власній мові, для загострення „протирічностей" в таборі вільних націй! Китайські комуністи заявили, що „ми запросили Ніксона до Китаю для цього, щоб зробити американський нарід головною нашою ціллю".

4. Вільні нації повинні встановити союз світового братерства для збереження волі, справедливости і миру. Сильні і взаємні заходи військової оборони повинні бути примінені щодо комуністичної загрози і нуклеарного шантажу. СССР зміряє до військової переваги в усіх родах зброї з наміром знищення і завоювання вільного світу. З тієї причини їх не можливо зневтралізувати умовами роду САЛТ (договір в справі обмеження стратегічної зброї), з яких ніколи жадний не був реалізований. Мир зможе бути збережений єдино тоді, коли вільний світ відновить свою військову перевагу над комуністичним табором.

Політика проти-комунізму, що голосить ослаблення Західньої збройної сили в обличчі совєтсько-російсь к о ї загрози послаблення ідеологічної боротьби проти комуністичної тиранії і наживи з огляду на низькі платні совєтських робітників комуністичним рабовласни к а м скінчиться знищенням цивілізації і створенням світового комуністичного варварського режиму.

Комуністи часто говорять про „послаблення напружень". Це треба перекладати як „послаблення нашої охорони". Детанта це політика зустрічі „варварів" при нашій брамі і продаж їм машин до розбивання наших оборонних мурів.

Щодо економії, вільні та розвинені нації повинні прискорити співпрацю з вільними націями, які щойно розвиваються для приспішення загального ступеня економічного росту вільного світу. Треба поробити заходи для дальшого формування і пристосування ґльобально успішної стратегії для вільного світу щодо відношення до комуністичного бльоку, який виявляє внутрішні суперечності.

5. У відношенні до теперішньої боротьби вільних народів проти комуністів: Конференція СПКЛ висловлює глибоку пошану і піддержку в'єтнамській Республіці і Хмерській республіці за їх героїчну протикомуністичну боротьбу, Китайській Республіці за її сильну і непохитну боротьбу, Корейській Республіці, Тайляндському королівству і Філіпінській Республіці за їх посилення превентивних заходів проти комуністів; чілійцям за повалення марксистського уряду Сальвадоре Альєнде, кубинському народові за його боротьбу проти тиранії комуніста Кастро, латино-американцям в загальному за реальне посилення протикомуністичної боротьби, японському народові і членам парляменту за їхню енергійну протикомуністичну діяльність і народам Европи та Африки, які завзято стремлять до сильнішої протикомуністичної дії.. Щиру пошану віддаємо тим сенаторим і конґресменам З'єдинених Стейтів, які проголошують серйозні остереження проти комуністичних агресорів і уступчивих кілл у вільному світі і тій лицарській американській молоді, що жертвувалася в Кореї та Південно-східній Азії у протикомуністичних війнах в обороні волі та справедливости. Конференція СПКЛ прохає З'єднані Стейти дальше виявляти свою моральну відвагу і традиційний національний дух провідника сил волі в осягненні історичної місії проти комунізму.

СПКЛ вважає, що прийшов час на ліквідацію Об'єднаних Націй з огляду на це, що ця установа не спромоглася встановити міжнародний мир і справедливість в цілому світі, але радше заохочує комуністичну неволю і колоніялізм в різних частинах світу. Об'єднані Нації не є об'єднані. Прийшов час замінити ООН новим об'єднанням народів, об'єднаних дійсною вірою в Універсальну Декляра ц і ю Людських Прав як основу влади всіх народів.

6. Сьома конференція СПКЛ заявляє, що нісенітницею є окреслювати Росію як надпотугу з цієї причини, що вільний світ втримує цю комуністичну імперію докупи. В той спосіб вільний світ своїми власними субсидіями тиранії приготовляє свій упадок. Безліч дослідів ствердили поза сумнівом, що насправді немає совєтської технології. Майже уся технологія — 90-95% — приходить прямо зі З'єдинених Стейтів і їх союзників. Держави НАТО збудували і втримують СССР та його промислово-військові спроможності. Цього досягнено при допомозі торгівлі і продажу фабрик, виряду і технічної допомоги. Без цієї піддержки совєтська Росія все ще була б хліборобською країною. Це зокрема відноситься до компютерної технології, постачання якої комуністичним країнам повинно бути заборонене.

ЗВЕРНЕННЯ ПОЛІТИЧНИХ В'ЯЗНІВ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

значення комуністична пропаганда таврує як буржуазний націоналізм і жорстоко переслідує каральними державними органами.

„Дуже вимовне те, що історія совєтських місць ув'язнення політичних противників не знає випадку, щоб засуджені були люди російської національности за намагання відділити Росію від СССР, в час коли серед позбавлених волі чисельно репрезентовані люди багатьох інших націй, які організували серед своїх народів рух за відділення від Росії..."

Автори Звернення роблять висновки з оцінки такого стану речей в СССР та висувають свої конкретні пропозиції. Вони пишуть:

„Ми кровно заінтересовані не тільки у фізичному збереженні і економічному добробуті наших націй, але також в їхньому дальшому культурному розвитку і тому вимагаємо послідовного пошанування постанов конституції, що ґарантують майбутнє наших націй, а зокрема:

„1. Уведення національних мов в національних і автономних республіках як державних мов.

„2. Уведення і здійснення в життя права на культурну автономію меншостям поза їх адміністративною територією, або позбавлення росіян привілеїв на виключне користування таким правом.

„3. Поширення суверенних прав союзних республік у їх безпосередніх зв'язках з зовнішним світом у галузі культури, політики та економіки.

„4. Привернення республіканських військових формацій згідно зі статтею 18-б конституцією СРСР.

„5. Передання у повне відання союзних автономних республік всіх промислових підприємств, що знаходяться на їх території.

„6. Встановлення повноти влади конституційних органів, значить рад депутатів трудящих, і чітке розмежування сфер державної влади та партійного впливу, установлення контролі держави над діяльністю КПРС.

„7. Політика державних органів союзних та автономних республік повинна на практиці відповідати інтересам даної нації. Кожний член нації повинен мати змогу користуватися правами, які передбачає стаття 125 конституції СССР для оборони своїх національних інтересів".

Звернення сімнадцятьох політичних в'язнів Мордовських таборів кінчається такою вимогою:

„Непошанування конституційних норм і прав, що ґарантують суверенність та рівноправність націй, політика правлячої партії, що загрожує самому існуванню наших націй, автоматично дає нам моральну підставу для того, щоб покористуватися записаним в конституції правом (ст. 17 конституції СССР) на ведення пропаганди за вихід наших республік з Союзу Радянських Соціялістичних Республік. За ведення діяльности, спрямованої на здійснення такого, ґарантованого конституцією права, не повинні карати".

ЦЕНТРАЛЬНА РАДА ПРОФСПІЛОК СССР ЗАКЛИКАЄ ГОЛОСУВАТИ ЗА КАНДИДАТІВ КОМПАРТІЇ

Москва. — Совєтська преса опублікувала „Звернення Всесоюзної центральної ради професійних спілок" СССР, в якому ця Рада у зв'язку з виборами до Верховної ради СССР 16 червня закликає всіх своїх членів „робітників і робітниць, інженерно-технічних працівників, трудівників сільського господарства, службовців, діячів науки, культури і мистецтва" активно включатися у виборчу кампанію. Перш за все, однак, Рада кличе голосувати за кандидатів КПСС, бо в цей спосіб „голосуючи за кандидатів у депутати, трудящі країни рад ще і ще раз продемонструють свою згуртованість навколо ленінської Комуністичної партії, готовість самовіддано „боротись за досягнення ще більших успіхів у будівництві комуністичного суспільства".

65-ий Відділ СУА вітатиме у себе Івана Керницького

Ню Брансвік, Н. Дж. Поміж різними святами і ювілеями на нашому терені, вдалося нам союзянкам зорганізувати „Літературний вечір" І. Керницького, відомого нашого фейлетоніста — Ікера. Якраз цього року припадає 41 років його літературної праці. Останню його книжку (сьома з черги) під заголовком „Будні і неділя" можна буде придбати на цій зустрічі з письменником.

Вечір цей відбудеться в неділю, дня 2-го червня 1974 року в приміщенні УКЦеркви при 21 Гілден вулиці, Ню Брансвік. Початок о 4-ій год по полудні. За квитками удаватися до членок Відділу, також при касі в день зустрічі. В програмі музична частина. Приємно буде послухати і познайомитися з нашим ювілятом І. Керницьким.

Після програми смачний буфет.

Ще про Свято Юрія на „Вовчій Тропі"

У „Свободі" за 30-го травня був поміщений репортаж про це пластове Свято Юрія, яке відбулося 25, 26 і 27-го травня ц.р. В доповненні до цього репортажу треба подати:

а) Патроном 44-го куреня в Нюарку є Оксана Джеджора;

б) У загальному точкуванні перші три місця між хлоп'ячими куренями здобули: 1) 3-ій курінь ім. гетьмана Івана Мазепи з Ню Йорку та 23-ій курінь ім. Івана Богуна з Гартфорду, Коннектикат; 2) 47-ий курінь ім. Степана Бандери з Нюарку, Н. Дж. і 3) 31-ий курінь ім. гетьмана Івана Виговського з Пассейку, Н.Дж.

ОРЛИКІВСЬКЕ БРАТСТВО
VIII КУРІНЬ УПС ім. ГРИГОРА ОРЛИКА
повідомляє своїх Членів і всіх Знайомих,
що в неділю, 26-го травня 1974 р.
відійшов на Вічну Ватру
наш Член Пласту

сеньйор праці
Д-р ЯРОСЛАВ КОНОРУДЗ

ПОХОРОН відбувся в середу, 29-го травня 1974 р. в Чикаґо, Ілл.

Хай чужа земля буде Йому пером.

Родині нашого Друга, висловлюємо глибоке співчуття.

КУРІННА СТАРШИНА ОРЛИКІВЦІВ

З глибоким сумом повідомляємо,
що 1-го квітня 1974 року в Екс ан Прованс у Франції,
на 60-му році життя упокоївся в Бозі

РОСТИСЛАВ ШУЛЬГИН
ЖУРНАЛІСТ і РЕДАКТОР СБС

ПОХОРОН відбувся 6-го квітня 1974 року з Української Православної Церкви в Оттаві, Канада, на цвинтар Пайнкрест.

ЛІДІЯ ШУЛЬГИН — дружина
НАТАЛІЯ, КОНСТАНТИН, ОЛЕКСАНДРА, ІГОР — діти
ЛІДІЯ В. ШУЛЬГИН — мати
Архиєпископ АНДРЕЙ — тесть (Едмонтон)
НАДІЯ ЩУК — з родиною — тітка
АДРІЯН УСТИМОВИЧ — дядько

В світлу пам'ять
Богданни Грицай
на фонд „Церква в Потребі"
зложили 25.00 долярів
Проф. Теофіль ОСТАП'ЮК з дружиною Марією

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього відійшов від нас у Вічність, по довгій і тяжкій недузі, принявши Найсвятіші Тайни наш Дорогий МУЖ і БАТЬКО

бл. п.
Д-р БОГДАН МИШКЕВИЧ

Горем прибиті і жалем сповиті, складаємо найщирішу ПОДЯКУ Високопреподобному Отцеві Крилошанинові, пароxові Собору св. Володимира і Ольги за відвідини у шпиталі і останнє Єлеопомазання, за відправлення Панахид, Служби Божої і відпровадження на цвинтар св. Миколая в Чикаґо, як теж за зворушливе слово прощання.

Найщиріша подяка Всечесним Отцям, Крилошанинові П. Джулинському і Пралатові Свищукові за Жалібні Богослуження, як теж потіхи в горю. Сердечно дякуємо всій дорогій Родині за відвідини в шпиталі і за жертвенну поміч в час похорону і потім за піддержку і співчуття. Дякуємо ВП. Панам Докторам, колеґам з Товариства Лікарів Ветеринарів за співучасть, несення домовини і за солідарне сповнення обов'язку. Мистецькому Хорові при церкві св. Володимира і Ольги ПОДЯКА за спів. Всім Приятелям і Знайомим, що не жаліли труду ані часу і брали участь у Панахидах і Богослуженнях та відпровадженні на цвинтар, як теж всім Тим, що жертвували на Служби Божі, та на різні церковні і духові цілі, за вінки і квіти і Тим, що замість квітів жертвували на різні цілі — наша щиросердечна подяка Всім, Всім, яких не можемо тут вичислити.

Вельмишановним Панам Промовцям, що своїми зворушливими словами прощали Покійного і бажали Йому вічного, спокійного сну і вічної пам'яти, наша ПОДЯКА. Сердечна подяка ВП. Членам ОДВУ, „Спілки", Видавництва і книгарні за співчуття і пожертви на різні цілі, за їх участь в похоронах спасибіг. Шановним Членам Комітету Стриян подяка за писемне співчуття і пожертву.

Щиросердечне Спасибіг Всім, Всім, хто в якийнебудь спосіб причинився до полегші в нашому великому горю, як рівнож нехай Добрий Господь Бог винагородить Всіх, Всіх своїми обильними ласками і Благословенням.

Похоронному заведенні Музика і Син подяка за переведення похорону.

Дружина — ІРИНА
і син Ю. ЗЕНОВІЙ з Дружиною

ПОДЯКА

Цим складаю щиросердечну подяку церковним парафіям, громадським, політичним і молодечим організаціям, Горожанському Клюбові Ірвінґтону, Виборчому комітетові, Паням з Союзу Українок та усім виборцям, які своєю працею, матеріяльною підтримкою, а зокрема участю в голосуванні допомогли мені здобути перемогу у виборах та зайняти пост головного радного міста Ірвінґтону.

Мій вибір як українця (перший раз в історії Ірвінґтону!) є одночасно перемогою всіх виборців-українців, що своєю зорганізованістю піднесли престиж і важливість наших громадян, як етнічної групи.

Обіцяю докласти праці і зусиль, щоб виправдати це високе довір'я, що його виявили мені всі виборці, зокрема довір'я української громади в Ірвінґтоні.

Адвокат РОМАН ПІТЬО
Councilman-at Large

Ірвінґтон, 1 червня 1974

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що в середу, 29-го травня 1974 р. відійшов від нас у Вічність на 79-му році життя,
по короткій а важкій недузі, заосмотрений Найсвятішими Тайнами,
наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і ДІДО

бл. п.
ОСИП МАТИЄВИЧ

уродженець м. Бережан, б. підстаршина УГА.

ПАНАХИДА буде відправлена в п'ятницю, 31-го травня 1974 р. о год. 8-ій вечора у похоронному заведенні Насевичів при 109 E. Tabor Rd. у Філядельфії, Па.

ПОХОРОН в суботу, 1-го червня 1974 р. о год. 8:30 ранку до церкви Благовіщення Пречистої Діви Марії при 1204 Valley Rd., Philadelphia, Pa. відтак на цвинтар св. Марії у Факс Чейсі.

Горем прибиті:

ТЕОДОЗІЯ — дружина
ВОЛОДИМИР з дружиною ГАЛИНОЮ — син
ОЛЬГА з мужем ВОЛОДИМИРОМ ТЕРЛЕЦЬКИМ — донька
внуки: ЛІДІЯ МАРКІВ з чоловіком ЕВГЕНОМ
СТЕФАНІЯ, МАРІЙКА і ВЛОДЗЬО

В ЕДМОНТОНІ ВІДБУВСЯ ПЕРШИЙ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Саскатуні під управою С. Чепиги. Оснований 1926 р. першим його дириґентом О. Приймою з Едмонтону і з того часу співає кожної неділі Службу Божу. Правда, дириґенти і співаки мінялись, але хор виконує далі своє зобов'язання та приймає участь в усіх національних святкуваннях. Виступав двічі на програмах телебачення з нагоди Різдва Христового і минулого року наспівав довгограйну платівку з українськими колядами. Виступає з концертами і співає св. Літургію по церквах у різних місцевостях Саскачевану. Відспівав „Достойно є" — муз. М. Леонтовича і „Богородице Діво" — муз. Гнатишина. Другим зчерги виступив хор парафії св. Успення з Калґар, що має за собою дуже гарні осяги завдяки 20-літній відданій праці бл. п. д-ра Іларія Чеховського спершу як чоловічий, пізніше мішаний хор „Сурма" СУМ і ЛВУ. Співає щонеділі св. Літургію в церкві св. Успення та їздив на гостинні виступи до Ріджайни, Саскатуну й Едмонтону. Виступав в радіопередачах і програмах телебачення та приймає участь у всіх національних святкуваннях. Тепер дириґентами хору по смерти д-ра І. Чеховського є О. Мостовий та І. Зріль. Мішаний хор відспівав: „Достойно є" — муз. М. Леонтовича і „Живи Україно" — муз. М. Гайворонського.

Третім з черги виступив хор парафії св. Василія з південного Едмонтону під проводом М. Слободи. Хор зорганізовано осінню 1949 р., його дириґенти мінялись, від 1954 р. дотепер його постійним дириґентом є М. Слобода і начислює понад 55 хористів. Співає кожної неділі св. Літургію і співає по церквах в менших скупченнях українців в околиці.

Кожного року виступає з радіопередачами з нагоди Різдвяних і Великодніх свят, приймає участь у національних святкуваннях, що їх організує відділ КУК. Недавно наспівав довгограйну платівку з церковною музикою. Хор виконав: „Достойно є" — муз. М. Леонтовича та „Ангел сповіщав" — муз. Веделя й А. Гнатишина з сольоспівом п-ні В. Кошути. Останнім виступив хор катедрального храму св. Івана Хрестителя в Едмонтоні під проводом Р. Солтикевича. Хор існує вже понад 50 років в Едмонтоні і гідно репрезентує українську церковну музику. Між його дириґентами були великі знавці церковної музики як ось Юрій Головко, проф. Доментій Березенець, О. Єфимчук та інші; від 1965 р. донині ним дириґує Р. Солтикевич. Хор обслуговує не тільки катедральний храм св. Івана, але й допомагає іншим парафіям і приймає участь у національних святкуваннях. Видав платівку з вибраними мелодіями з св. Літургії з добрими рецитаціями В. Каси. Хор виконав: „Достойно є" — муз. М. Леонтовича і „Херувимську" — муз. Д. Бортнянського.

Судді в складі: проф. д-р П. Маценко (з Вінніпеґу), проф. А. Стромберґс з університету Альберти в Едмонтоні та проф. С. Ярименко (теж з Едмонтону) признали першу нагороду з-поміж світських хорів: СУМКівському хорові з Едмонтону, а з-поміж церковних хорові катедрального храму св. Юрія з Саскатуну. Проф. д-р П. Маценко, який проголосив рішення суддів, приобіцяв, що напише до „Свободи" фахову оцінку.

По 20-хвилинній перерві, необхідній на нараду суддів, виступили 4 танцювальні ансамблі, кожний з двома танками. Першими були молоденькі танцюристи з Ту Гилс (Альберта), які минулого року здобули перше місце в своїй групі в Давфині, Ман. Вони виступають по різних осередках Альберти, а минулого тижня виступили на бенкеті в шану новопризначеного заступника губернатора Ралфа Стайнгавера. Першими інструкторами були: Денис і Галина Елко, тепер його мистецькими керівниками є: Анет Бідняк і Павло Коваль. Танцюристи з Ту Гилс виконали: „Гуцульський танок" у першій черзі, „Гопак" — у другій. Танцювальний ансамбль „Веселка" з Вікторії (Британська Колюмбія) виконав: спершу „Коломийку", а в другій черзі „Гопак". Ансамбль „Веселка", зорганізований щойно в лютому 1971 р., має за собою вже багато виступів по різних осередках Ванкуверського острова і на материку Канади і ЗСА, в телебаченні, в музичному фестивалі й університеті в Вікторії, та в святкуваннях 22 січня в Сіятел. Ансамбль начислює нині 40 членів, ентузіястів українського танку, його мистецьким керівником є Джой Кар. Третім зчерги виступив ансамбль „Черемшина" з Ванкуверу, Бр. К., що почав свою працю в вересні 1970 р. і начислює 20 членів. І хоч не має постійного мистецького керівника, танцюристи(ки) доповнюють своє знання з книжок і своєю наполегливою працею добились уже гарних успіхів. Виступали вже багатократно в Ванкувері, зокрема кількакратно в Квін Елізабет театрі, а від 6 до 12 травня на „Експо 74" у Спокен. Їхнім хореографічним провідником є молодий адвокат Ігор Іван Камінський. Отже танцюристи „Черемшини" виконали спершу танок „Весела гуцулка", а в другій рунді „Козачок".

Четвертим ансамблем були танцюристи „Черемош" при філії УНО з Едмонтону під мистецьким керівництвом Мирослава Куця. „Черемош" існує вже 5 років і добився вже значних успіхів. Крім власних річних популярних концертів кожного року в Едмонтоні, виступав майже в усіх більших скупченнях українців Альберти. В 1972 р. ансамбль виступав на фестивалі в Давфині, Ман., в Торонті, Онт. та на концертах кубанських козаків. У липні ц. р. виступить з хором „Дніпро" на „Експо 74" в Спокен і на фестивалі українського мистецтва в Веґревилі в серпні ц. р. „Черемош виконав два танки: спершу „Гуцульський танок", а „Гопак" у другій черзі до музики оркестри тоді, як усі інші ансамблі виконували свої танки під звуки танкової музики з платівок.

Під час наради жюрі в складі двох пань: Дарії Нижанківської - Снігурович (з Вінніпеґу, Ман.) і Рут Карс (управительки балетного г о т-ва Альберти в Едмонтоні) відспівали хори-першуни по одній пісні. СУМКівський хор виконав пісню „Пролягла доріженька" — муз. П. Майбороди, а катедральний хор св. Юрія з Саскатуну „Вірую" муз. А. Гнатишина. Тоді жюрі признало першу нагороду ансамблеві „Черемош" з Едмонтону. П-ні Д. Нижанківська - Снігурович, перед проголошенням вислідку жюрі, підкреслила, що український танок не знає акробатичних пописів, але й тому треба сподіватись, що в своїй фаховій оцінці, танків на першому українському фестивалі в Канаді з'ясує читачам „Свободи" згаданий саме прогріх поодиноких танцювальних ансамблів. Фестиваль започатковано виконанням обох гимнів: „О Канадо" та „Ще не вмерла Україна", що їх відспівав СУМКівський хор під проводом Р. Солтикевича. Фортепіяновий супровід був у руках молоденького піяніста Ореста Солтикевича, сина дириґента, який теж і співав в СУМКівському хорі і в хорі „Дніпро". Очевидно, приявні нагороджували всіх виконавців голосними оплесками.

М. Хом'як

На фонд Українського Вільного Університету зложили

У відповідь на звернення Делеґатури Українського Вільного Університету та Фундації УВУ і Товариства Алюмнів і Прихильників УВУ в ЗСА в справі збірки фондів на дім Українського Вільного Університету на адресу управи Фундації УВУ почали впливати перші пожертви. Порядком інформації подаємо до відома перший список жертводавців на Фонд УВУ.

Д-р П. Богданський, Нюарк — $1,000.00; Юрій Босчко, Чикаґо — $1,000.00; д-р Я. Падох, Ню Йорк - $1,000.00; д-р Б. Филипчак, Пасейк — $1,000.00; д-р В. Гординський, Нюарк — $600.00; д-р М. Міглоцький, Клифтон — $ 500.00; інж. В. Бакалець, Пасейк — $100.00; д-р Ю. Кисілевський, Нюарк — $100.00; Т. Колесник, Ніяґара Фалс — $100.00; Б. Нетлюх, Вест Петерсон — $100; Союз Українок, відділ 70, Пасейк — $100.00; проф. В. Третяк, Трентон — $100.00; о. прот. Т. Форостій, Клифтон — $100.00; О. і П. Бурба, Клифтон — $50.00; І. Волошин, Бронкс — $50.00.

Разом вплачено $5,900.00.

Всім жертводавцям складаємо щиру подяку.

Дальші щедрі пожертви на Фонд УВУ просимо ласкаво надсилати на адресу: Selfreliance (UFU Fund), or No. 53 A 237 Hope Ave. Passaic, N. J. 07055.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 2-го ЧЕРВНЯ 1974 р.

СИРАКЮЗИ, Н. Й. Місячні збори Т-ва Укр. Січ 39-ий Відд. о год. 3-ій по пол. у відділовому бюрі УНДому. Чл. вкладки можна вплачувати в суботу від 6-9 год. веч., в неділю від 12-3 по пол. На порядку: організаційні справи і поконвенційні звіти делеґатів: — Управа.